

Raadsvoorstel

Agendanr. : 12.0243
Reg.nr. :
B&W verg.. : 24 april 2012
Commissie : MO
Cie_verg. : 22 mei 2012
Raadsverg.. : 4 juni 2012

Onderwerp: Oprichten rechtspersoon ten behoeve van
verzelfstandiging van het Stedelijk Museum 's-
Hertogenbosch (SM's)

1) Status

In gevolg van artikel 160, lid 2 van de gemeentewet wordt uw raad in de gelegenheid gesteld wensen en bedenkingen te uiten over het door het college voorgenomen besluit.

2) Samenvatting

Op dit moment wordt verzelfstandiging voorbereid van het Stedelijk Museum SM's als uitwerking van het raadsbesluit tot verzelfstandiging uit 2005, en het besluit dit uit te stellen tot aan de ingebruikname van de nieuwbouw.

Bij de verzelfstandiging wordt het museum ondergebracht in een nieuwe stichting. Volgens de gemeentewet dient het college, voordat het overgaat tot het oprichten van een stichting, de gemeenteraad, in de gelegenheid stellen wensen of bedenkingen kenbaar te maken. Daarna volgt toetsing door de provincie. Daarbij is met name de formele vraag aan de orde of het algemeen belang voldoende gewaarborgd is.

Voor de duidelijkheid wordt nog opgemerkt dat naast de stichting SM's, die nodig is voor de verzelfstandiging, ook een beheerstichting wordt opgericht voor het gezamenlijk beheer van de gebouwen samen met het Noordbrabants Museum. Daarvoor is een voorgenomen besluit aan de raad voorgelegd in de vergadering van 10 april 2012. Dit onderhavige voorstel is ter voorbereiding van een later te nemen verzelfstandigingsbesluit.

3) Voorstel

Het zo nodig, bij motie, kenbaar maken van wensen of bedenkingen bij het voornemen van het college om een stichting op te richten ten behoeve van de verzelfstandiging van het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch (SM's).

Steller : van Niekerk
Tel. : 073-6155891
E-mail : a.vanniekerk@s-hertogenbosch.nl

4) **Aanleiding**

In de vergadering van 21 februari 2005 heeft uw raad ingestemd (reg.nr. 05.0401) met het in gang zetten van het proces van verzelfstandiging van het Stedelijk Museum en het Theater aan de Parade. Daarmee gaf uw raad uitvoering aan de wens tot een meer heldere sturingsrelatie en meer transparantie tussen beleid en uitvoering. (Het museum en het theater waren de laatste twee culturele organisaties die nog onderdeel van de gemeente waren). De verzelfstandiging moest ook de slagvaardigheid vergroten en het ondernemerschap verbeteren.

De kaderstelling voor beide organisaties is door uw raad vastgesteld (reg.nr.05.0043). Vervolgens is een scheiding aangebracht waarbij de verzelfstandiging voor het theater eerst is uitgevoerd. Uw raad besloot daarover in 2006. Voor het museum is toen besloten te wachten met de verzelfstandiging tot de ingebruikname van de nieuwbouw. Omdat het museum vanaf 2012 de nieuwbouw zal betrekken wordt de verzelfstandiging nu verder uitgewerkt. De activiteiten zullen worden ondergebracht bij een nieuwe rechtspersoon waarmee een subsidierelatie zal worden aangegaan.

Ter voorbereiding van de verzelfstandiging is het nodig om vooraf een rechtspersoon op te richten. Voor de rechtspersoon kan dan een Raad van Toezicht worden samengesteld, en formaliteiten zoals inschrijving bij de Kamer van Koophandel, enzovoorts, kunnen dan worden uitgevoerd. Belangrijkste argument om de rechtspersoon nu op korte termijn op te richten is gelegen in de voorbereidingen voor aansluiting bij het pensioenfonds. De proceduretijd bij het pensioenfonds vergt enkele maanden. Bovendien wordt pas na een verzoek tot inschrijving zicht verkregen op de kosten van aansluiting. Verzelfstandiging per 1 januari (ingebruikname nieuwbouw) vereist dus dat nu een stichting wordt opgericht.

Overigens is hiermee nog geen definitief besluit genomen over de effectuering van de verzelfstandiging. Conform de afspraak wordt de raad in de tweede helft van dit jaar nog een raadsvoorstel voorgelegd over de uitwerking.

5) **Inhoud**

a. Oprichten rechtspersoon

Om de verzelfstandiging te kunnen uitwerken dient een rechtspersoon te worden opgericht. De gemeentewet schrijft voor dat de raad de gelegenheid wordt geboden wensen en bedenkingen kenbaar te maken. Ook dient Gedeputeerde Staten om toestemming te worden gevraagd. Hierbij gaat het om de vraag of het algemeen belang voldoende is geborgd in de rechtspersoon.

Het doel van de verzelfstandiging is het realiseren van meer afstand tot het bestuur waardoor de sturingsrelatie zuiverder wordt en het museum slagvaardiger kan handelen. In principe zijn er meerdere vormen om dat te realiseren. Naast het oprichten van een stichting of een BV zijn ook een interne verzelfstandiging of een bestuurscommissie mogelijk. Al bij de kaderstelling heeft de raad besloten te kiezen voor ofwel een stichting of een Besloten Vennootschap.

Bij het op afstand plaatsen dient de vraag te worden beantwoord in hoeverre de gemeente moet sturen en in voldoende mate kan sturen. In formele zin is het hebben van een museum geen wettelijke gemeentelijke taak. Dat beperkt de noodzaak om te sturen tot de beleidsmatige ambitie van de gemeente. Het algemeen belang wordt

daarin politiek geformuleerd. De gemeente kan daarbij middels de subsidierelatie voldoende sturing geven, zoals het dat doet bij alle culturele organisaties. Daarnaast is de gemeente eigenaar van het gebouw en wordt in het huurcontract de aard van het gebruik vastgelegd. Geconcludeerd kan worden dat de gemeente met name in de subsidierelatie voldoende mogelijkheden heeft om het algemeen belang vorm te geven.

Het college is voornemens te kiezen voor een stichtingsvorm. In een stichtingsvorm kunnen de doelstellingen van het museum worden vastgelegd en is toezicht door een Raad van Toezicht goed mogelijk. Ook is het niet hebben van een winstoogmerk in de statuten opgenomen.

De BV is uitsluitend aan de orde indien de gemeente belang heeft te participeren in deze rechtsvorm. Het gemeentelijk beleid daarbij is "nee, tenzij..." Bij de verzelfstandiging van het Theater aan de Parade was continuering van ABP-deelname voor het zittende personeel een argument om wel (enig) aandeelhouder te zijn. Als dat personeel naar een ander pensioenfonds zou moeten zouden er hoge kosten optreden. Gezien het beperkte aantal mensen dat bij het SM's in gemeentelijke dienst is, is daar nu geen noodzaak toe. Het personeel dat nu bij ABP is aangesloten kan daar blijven terwijl voor de anderen evengoed een adequate pensioenvoorziening kan worden gevonden. De gemeente hoeft daarom niet te participeren in de vorm van aandeelhouderschap (voorwaarde voor ABP-aansluiting van alle personeel). Uiteraard worden ten aanzien van de pensioenvoorziening en andere arbeidsvoorwaarden de gebruikelijke procedures gehanteerd in de omgang met OR en GO.

b. *Samenhang oprichten rechtspersoon met eerdere besluitvorming.*

Nadat in 2005 het besluit om het verzelfstandigingsproces in gang te zetten is genomen en later is opgeschort tot de ingebruikname nieuwbouw, is de bedrijfsvoering, in relatie tot de begroting, door de raad aan de orde gesteld in een amendement op 10 november 2009 (behandeling begroting 2009) en in een motie op 26 januari 2010.

In het amendement (VVD/CDA) van 10 november 2009 is gesteld dat € 100.000,- wordt gekort op het budget ter latere invulling van de vele pm-posten in de exploitatie van het museum. Bij de motie van 26 januari 2010 (CDA, VVD) is uitgesproken dat het realiseren van synergievoordelen tussen NbM en SMs prioriteit moet hebben en wordt het college opgeroepen daartoe in overleg te treden met de directie en de bestuurlijk verantwoordelijke, om voor beide musea een gezamenlijk bedrijfsplan op te stellen.

Ter uitvoering van de moties zijn gesprekken gevoerd op ambtelijk en bestuurlijk niveau. Over de uitvoering van de motie van 26 januari 2010 is uw raad geïnformeerd per raadsinformatiebrief van 9 november 2010. In de raadsinformatiebrief wordt ook verwezen naar het amendement.

De motie van 26 januari 2010 over na te streven synergie en bedrijfsplan

Samengevat is in de raadsinformatiebrief gemeld dat er een model van samenwerking tussen beide musea is opgesteld waaruit een synergievoordeel voor het SM's volgt van € 316.500,- Een groot deel daarvan bestaat uit meeropbrengsten. Voor een deel zijn die nodig om de meerkosten (synergienadelen) van de gezamenlijkheid te dekken. Een extern bureau heeft over het samenwerkings-rapport een positief oordeel uitgesproken. Met betrekking tot het samenwerkingsmodel is een instemmingsbrief van de directie van het NbM ontvangen.

Het amendement van 10 november 2009

In het bedrijfsplan van het SM' dat bij de raadsinformatiebrief is gepresenteerd, is synergie uitgewerkt in een begroting en is een aanmerkelijke verbetering van de verdien capaciteit van het museum opgenomen. Conclusie is evenwel dat het budget van €100.000,- dat in het amendement wordt gesteld, nodig is vanaf de ingebruikname nieuwbouw. In de raadsinformatiebrief is opgenomen dat de begroting nauwkeuriger wordt naarmate de ingebruikname van de nieuwbouw dichterbij komt en dat een actualisatie zal worden gegeven bij de behandeling van de begroting 2013.

In de raadsinformatiebrief is toegezegd dat bij de verzelfstandiging zal worden onderzocht in hoeverre een samenwerking in een bestuurlijke structuur een optie is die meerwaarde heeft. In het afgelopen jaar is, uitvoering gegeven aan die opdracht. Dit is gedaan in nauwe samenwerking met de provincie, op ambtelijk en bestuurlijk niveau, en in samenwerking met de directie van beide musea. Conclusie is dat die meerwaarde wordt gezien in een bestuursstructuur voor het onderhoud en beheer van de musea. Andere zaken kunnen beter worden georganiseerd in samenwerkingsafspraken of ontwikkelen zich in de praktijk. Op deze manier komt de kracht van ieder museum optimaal tot zijn recht en wordt optimale synergie bereikt. Voor de beheerstructuur wordt een gezamenlijke stichting opgericht. Over die beheerstichting heeft uw raad in de vergadering van 10 april 2012 een voorstel behandeld waarbij u in de gelegenheid bent gesteld tot het uiten van wensen en bedenkingen.

Social return

Bij de oprichting van de stichting ten behoeve van de beheerstichting voor het Museumkwartier hebben we vorm gegeven aan de wens om "social return" te bewerkstelligen (motie CDA). Bij de verzelfstandiging van het museum zullen wij dat eveneens borgen. Omdat we een directe relatie hebben met het SM's zullen we dat vormgeven in de subsidieverhouding.

6) Financiële paragraaf

De oprichting van de rechtspersoon leidt niet tot financiële consequenties anders dan eenmalige notariskosten voor het opstellen van de statuten. Bij het verzelfstandigingsvoorstel wordt een geactualiseerde exploitatieopzet voorgelegd.

Burgemeester en wethouders van 's-Hertogenbosch,
De secretaris, De burgemeester,

mr. drs. I.A.M. Woestenberg mr. dr. A.G.J.M. Rombouts

Bijlagen:
Ter inzage:
Concept statuten

De gemeenteraad van 's-Hertogenbosch in zijn openbare vergadering van 4 juni 2012;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d . 24 april 2012
regnr. ;12.0243

gelet op de Gemeentewet;

Besluit

Het zo nodig kenbaar maken van wensen of bedenkingen bij het voornemen van het college om een stichting op te richten ten behoeve van de verzelfstandiging van het museum Sms.

's-Hertogenbosch,
De gemeenteraad voornoemd,
De griffier,

De voorzitter,

drs. A. van der Jagt

mr. dr. A.G.J.M. Rombouts